

DE ARTS MAATSCHAPPIJ & GEZONDHEID

MIDDEN IN DE SAMENLEVING

DE ARTS MAATSCHAPPIJ & GEZONDHEID MIDDEN IN DE SAMENLEVING

EEN KENNISMAKING:

HET BEROEP ARTS MAATSCHAPPIJ & GEZONDHEID	4
DE OPLEIDING ARTS MAATSCHAPPIJ & GEZONDHEID	5

DE PROFIELEN:

BELEID & ADVIES I: BELEID & MANAGEMENT GEZONDHEIDSZORG	8
BELEID & ADVIES II: MEDISCHE ADVISERING ZORGVERZEKERAARS	10
FORENSISCHE GENEESKUNDE	14
SOCIAAL MEDISCHE INDICATIESTELLING EN ADVISERING	16
INFECTIEZIEKTEBESTRIJDING	20
JEUGDGEZONDHEIDSZORG	22
MEDISCHE MILIEUKUNDE	26
TUBERCULOSEBESTRIJDING	28

MEER INFORMATIE:

MEER WETEN?	30
CONTACTGEGEVENS	30

DE MAATSCHAPPIJ IN BEELD:

6-7 Onze keuzes	12-13 Ons gedrag	18-19 De risico's	24-25 Onze omgeving
---------------------------	----------------------------	-----------------------------	-------------------------------

HET BEROEP ARTS MAATSCHAPPIJ & GEZONDHEID

Als Arts Maatschappij & Gezondheid (Arts M&G) sta je midden in de maatschappij. De sociale geneeskunde beslaat immers het hele spectrum van onze samenleving. Het werkterrein is dan ook breed en afhankelijk van je achtergrond, richt je je op een specifiek onderwerp of op een bepaalde groep, maar het kan ook zijn dat je juist vanuit alle invalshoeken voor de hele populatie inzet.

Artsen Maatschappij & Gezondheid werken onder andere bij ministeries, de thuiszorginstellingen, ziekenhuizen, GGZ-organisaties, het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ), inspecties van de Volksgezondheid, universiteiten, zorgverzekeraars en meldpunt Kindermishandeling.

De Opleiding Arts M&G

De opleiding Arts M&G is bedoeld voor artsen die zich willen specialiseren op het terrein van maatschappij en gezondheid; die hart hebben voor de publieke gezondheid. Zowel pas afgestudeerde basisartsen als artsen die reeds meerdere jaren werkzaam zijn, kunnen de opleiding volgen. Ook artsen die al een andere specialisatie hebben, kiezen voor M&G om zich breder te scholen of omdat ze een beroep in de sociale geneeskunde ambiëren. Als Arts M&G heb je een belangrijke rol voor alle groepen in onze samenleving. Het is een afwisselende, verantwoordelijke en belangrijke baan met een grote maatschappelijke relevantie.

De opleiding Arts M&G vindt grotendeels plaats in de praktijk. Daarnaast volg je cursorisch onderwijs.

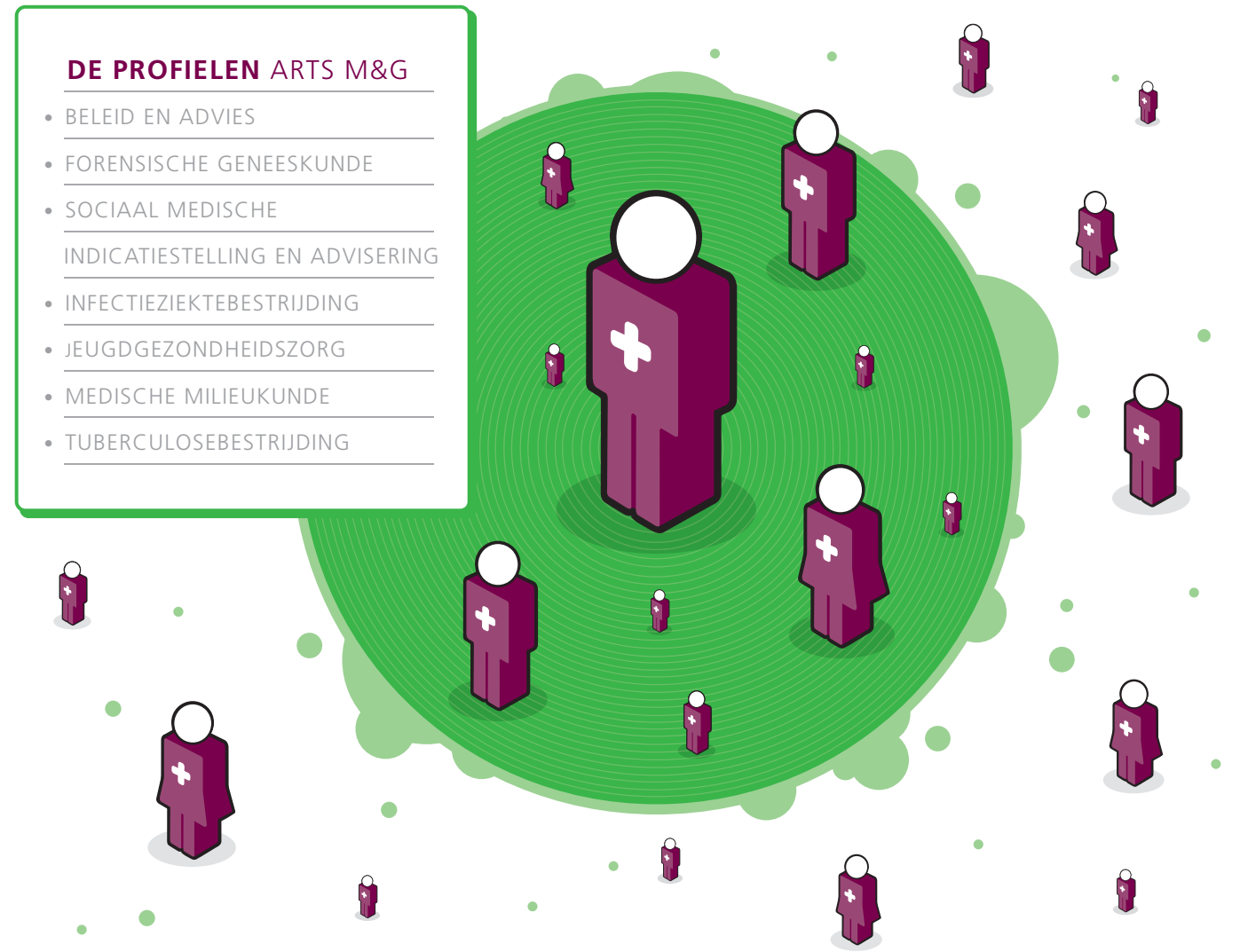
Aan het werk

Na een opleiding in een van de acht vakprofielen, specialiseer je je verder als Arts M&G. Met die titel heb je een scala aan mogelijkheden, zoals je in deze brochure kunt lezen. Want uit alle verhalen van de artsen spreekt hetzelfde enthousiasme: dit vak geeft je de ruimte om jezelf volop te ontplooiën, terwijl je zowel voor het individu als het collectief van grote betekenis bent. Het werk zelf is zeer afwisselend, in welke functie je ook werkzaam bent. •

DE PROFIELEN ARTS M&G

- BELEID EN ADVIES
- FORENSISCHE GENEESKUNDE
- SOCIAAL MEDISCHE INDICATIESTELLING EN ADVISERING
- INFECTIEZIEKTEBESTRIJDING
- JEUGDGEZONDHEIDSZORG
- MEDISCHE MILIEUKUNDE
- TUBERCULOSEBESTRIJDING

DE OPLEIDINGSFASES ARTS M&G

De eerste fase

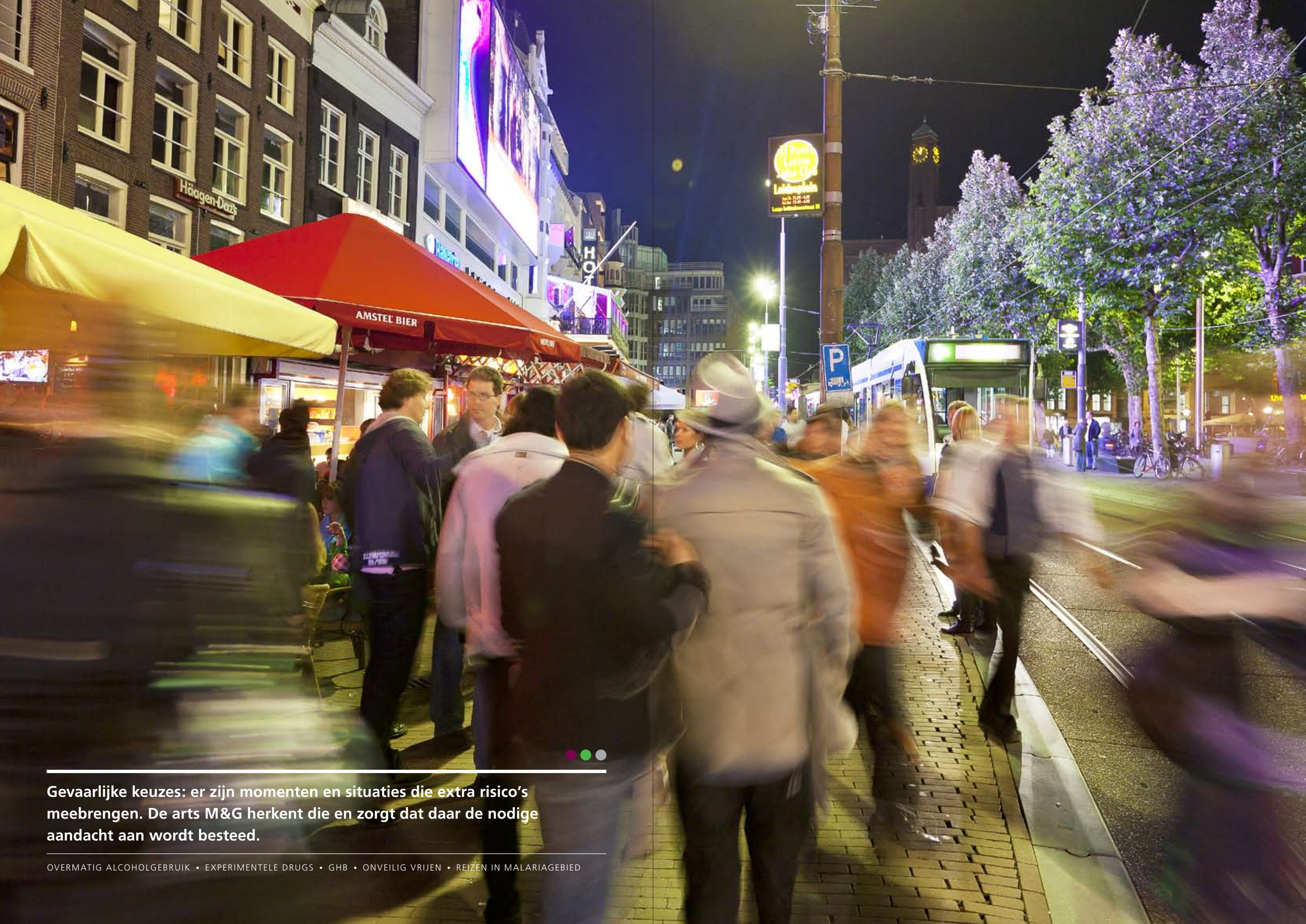
De opleiding Arts M&G kent twee registratiefasen. De eerste fase bestaat naast praktijkopdrachten uit sociaal-geneeskundige basismodulen en keuzeonderwijs. Daarnaast kies je voor een van de acht profielprogramma's:

- Beleid en advies
- Forensische geneeskunde
- Sociaal medische indicatiestelling en advisering
- Infectieziektebestrijding
- Jeugdgezondheidszorg
- Medische milieukunde
- Tuberculosebestrijding

Afronding van de eerste fase leidt tot registratie in een profiel.

De tweede fase

De tweede fase van de opleiding is profieloverstijgend en heeft een M&G-breed karakter. Het onderwijs vindt vooral plaats in de praktijk en richt zich op verbreding en verdieping van de competenties. Het accent ligt daarbij op beleid, management en onderzoek. Na de tweede fase kan de opleiding worden afgesloten met de registratie Arts M&G (BIG-registratie medisch specialist). Wat het werk van een arts M&G inhoudt, hangt sterk af van het gekozen profiel en het al dan niet afronden van de tweede fase. Alle artsen die in deze brochure hun verhaal doen, hebben de tweede fase afgerond en zijn dus Arts M&G. En staan daarmee midden in de maatschappij. Want zoals het ook wel wordt verwoord: als Arts M&G ben je regisseur van de volksgezondheid. En vervul je dus een cruciale functie in onze samenleving.

Gevaarlijke keuzes: er zijn momenten en situaties die extra risico's meebrengen. De arts M&G herkent die en zorgt dat daar de nodige aandacht aan wordt besteed.

BELEID & ADVIES I. BELEID & MANAGEMENT GEZONDHEIDSZORG:

'DAK- EN THUISLOZEN HEBBEN MIJN SPECIALE INTERESSE'

Na een tijd als Medisch Directie Adviseur bij de GGD gewerkt te hebben, is Yvonne toe aan iets anders. Ze wil nog dichter bij de praktijk werken en zich vooral inzetten voor de sociaal kwetsbaren en dan met name de dak- en thuislozen. Als Arts M&G heb je die mogelijkheid: 'De baan die ik zoek, kan bij diverse instellingen zijn. Het is mooi dat ik zo'n switch kan maken. Je zit niet gevangen in een praktijk of ziekenhuis.'

Keuze voor de opleiding 'In 2006 heb ik mijn promotie in de Kindergeneeskunde afgerond. Toen stond ik voor de keuze: wat nu? Tijdens mijn onderzoek was me opgevallen dat er zo weinig werd nagedacht over de consequenties van een behandeling. Met name financieel. Die kosten-batenafweging vond ik juist heel interessant. Daar wilde ik me in verdiepen. De opleiding Arts M&G bleek toen een logische stap. En de afgelopen jaren heb ik me dan ook kunnen bezighouden met wat ik destijds wilde.'

Ontwikkelingssamenwerking 'Ik heb gekozen voor het profiel Beleid & Advies omdat ik de breedte zocht. Dat is het principe van de sociale geneeskunde. Je kunt er alle kanten mee op. Veel collega's werken in de ontwikkelings-samenwerking. Bijvoorbeeld om een public health-systeem op te zetten in het buitenland. Maar ook bij ziekenhuizen en verzekeraars zijn medisch managers nodig.'

Bij de GGD 'Als medisch adviseur bij de GGD vormde ik de liaison tussen artsen en directie. Mensen die het beleid bepalen, hebben vaak geen medische achtergrond. Daardoor zijn beslissingen niet altijd even efficiënt. De combinatie van vak- en beleidsmatige kennis is essentieel. Ik spreek de taal van artsen en verpleegkundigen. Ik bracht inhoud en beleid bij elkaar om samen tot een goed plan te komen. Bestuurders en medici verschillen immers qua manier van praten, snelheid en visie. Bijvoorbeeld rondom perinatale sterfte. De gemeente moet de regierol pakken als het niet goed gaat. Je kijkt naar de risico's, naar welke groepen het betreft, wat de medische aspecten zijn. Je zit met de directie aan tafel en weegt belangen af. Waarom er voor het ene wel geld beschikbaar is en voor het andere niet. En of dat terecht is. Want dat kan soms alleen een arts bepalen. De breedte van het vak, dat is het leukste eraan.'

In de praktijk 'Je zit heel dicht bij de bestuurlijke kant van de samenleving. Zo overleg je met wethouders over zaken die spelen in de politiek. Maar het is anderzijds ook heel praktisch. Er kan een melding komen dat het stinkt in een achtertuin. Dan gaan wij eropaf om te kijken of er gezondheidsrisico's aan verbonden zijn.'

Preventie 'Je maakt bijzondere dingen mee. Zo was de datum 6-6-2006 voor sommigen de datum van de duivel. Op internet bleek dat er een groep jongeren was die daar aanleiding in zag om allerlei enge dingen te gaan doen. Daar moet je dan snel op inspelen. Het geheel coördineren: scholen voorlichten, contact opnemen met hulpverleners en politie en slachtofferhulp vast op de hoogte brengen.' ●

Naam: Yvonne
Geboortjaar: 1968
Woonplaats: Noord-Holland
Thuis: Getrouwd, 1 zontje
Functie: In-between jobs uit eigen keuze
Profiel: Beleid & Advies

'Vooral dak- en thuislozen hebben mijn belangstelling. Bij die groep heeft een zelfje voorschrijven geen zin. Dat is het verschil met een medicus die een specifieke klacht behandelt. Wij kijken naar het hele systeem: wat heeft iemand? Waar leeft hij? Met wie gaat hij om? Dat brede beeld van de situatie is noodzakelijk om je werk goed te doen. Om te bepalen welke consequenties iets heeft. Zo kan er soms vanuit iets heel kleins iets groots ontstaan wat van invloed is op het beleid van de lokale of landelijke overheid. Ja, je staat als Arts M&G midden in de maatschappij. En kunt je daarbij inzetten voor de onderkant van de samenleving. Prachtig, je leert je stad echt kennen.'

BELEID & ADVIES II. MEDISCHE ADVISERING ZORGVERZEKERAARS:

'MET PERSOONLIJK CONTACT BEREIK JE MEER'

Inge koos na haar studie vol overtuiging meteen voor de sociale geneeskunde. Spijt heeft ze daarvan nooit gehad. Integendeel, ze is erg enthousiast over haar werk als Arts M&G: 'Het mooie is dat alle facetten van de gezondheid en de gezondheidszorg in dit vak aan bod komen. Je hebt ontzettend veel mogelijkheden en raakt nooit uitgekeken.'

Sociale geneeskunde 'Juist de breedte van de sociale geneeskunde spreekt mij aan. Het draait niet alleen om de ziekte zelf, maar om alles wat er van invloed op is. Zo gaat het bijvoorbeeld niet alleen om de gevolgen van roken, maar stel je de vraag waarom iemand eigenlijk rookt. Er zit vaak veel meer achter en het kijken vanuit al die invalshoeken maakt het zo boeiend. Ik heb al op verschillende plekken gezeten. Die afwisseling is fijn: het lijkt alsof je steeds een ander beroep hebt.'

Het werk 'Als zorgverzekeraar zijn we verantwoordelijk voor de zorg die we inkopen. Ik kijk naar het hele plaatje: medisch, juridisch en financieel. Ik analyseer de zorgverleners, zoals ziekenhuizen en apothekers. Wat factureren ze? Wat hebben ze daarvoor gedaan? Doen ze het efficiënt? Een beoordeling op rechtmatigheid, doelmatigheid en kwaliteit dus. We kijken of de zorg goed is en proberen de premie zo laag mogelijk te houden.

Dat doen we met de hele afdeling materiële & kwaliteitscontrole, met onderzoekers en verpleegkundigen. Zelf adviseer ik over de complexe gevallen, overleg met bijvoorbeeld ziekenhuizen en bedenk onderzoeken om de controle te verbeteren.'

Allround 'Dit vak is heel breed. Je moet financiële kennis hebben, weten wat de wetgeving is en medisch goed op de hoogte zijn wat de diverse behandelingen inhouden en wat de effecten ervan zijn. Vergelijk het met je boodschappenkarretje bij de supermarkt: je moet weten wat er in zit om te kunnen bepalen of de rekening klopt.'

Van betekenis 'Het leukste is dat je iedere keer weer iets kunt bijdragen aan het verbeteren van de zorg. Zo konden kinderen met dyslexie een voorleesapparaat aanvragen. Daarvoor was echter een behandeling nodig die ouders zelf moesten betalen. Een dure behandeling, waardoor lang niet alle ouders de kosten konden

dragen. Ik heb dat weten aan te kaarten bij het Ministerie van VWS. Het duurde even, maar nu is het opgenomen in het zorgpakket. Dat geeft voldoening: je kunt echt wat veranderen, wat betekenen voor patiënten.'

Brugfunctie 'Ik vervul een brugfunctie tussen de verschillende partijen in de gezondheidszorg. Als die brug wegvalt, ontstaat er spraakverwarring. Ik zorg voor een goed contact en begrip tussen patiënt en zorgverlener, tussen patiënt en verzekeraar en tussen verzekeraar en zorgverleners. Dat vergt soms behoorlijk wat geduld en een diplomatieke aanpak. Als ik met een instelling praat over een declaratie gaat het soms om heel veel geld. Dan zijn ze in eerste instantie niet altijd bereid om mee te werken en mee te denken. Als je hen echter doet inzien dat het gaat om de premie betaalbaar te houden en de zorg te verbeteren, gaat het al beter. En persoonlijk contact is heel belangrijk. Als mensen je kennen, krijg je meer voor elkaar.' •

Naam: Inge
Geboortejaar: 1967
Woonplaats: Zuid-Holland
Thuis: Getrouwd, twee pubers
Functie: Adviserend geneeskundige bij zorgverzekeraar Zorg&Zekerheid
Profiel: Beleid & Advies

'We proberen de zorg betaalbaar te houden. En toegankelijk voor iedereen. Zodat er geen Amerikaanse toestanden ontstaan, waarin mensen hun huis moeten verkopen en op straat komen te staan omdat ze anders hun chemo niet kunnen betalen. Mensen die ziek zijn, zijn niet altijd in staat voor zichzelf op te komen. Te beoordelen of uit te zoeken hoe en waar ze de beste zorg kunnen krijgen. Ook is er sowieso een groep patiënten die minder mondig is, bijvoorbeeld doordat ze de taal niet goed spreken. Juist voor die mensen kun je als Arts M&G veel betekenen. Je zet je echt in voor de hele maatschappij. Dat vind ik het boeiende: in tegenstelling tot de individuele patiëntenzorg draag ik iets bij voor het collectief.'

'WE KRIJGEN MAANDELIJKS GERICHTE SCHOLING VAN ANDERE SPECIALISTEN. ZO BLIJVEN WE OP DE HOOGTE VAN DE MEDISCHE ONTWIKKELINGEN.'

Gevolgen van gedrag: de arts M&G richt zich niet alleen op de levensstijl van het individu, maar doorziet ook de cumulatieve gevolgen voor de samenleving en stemt daar preventie, voorlichting en bestrijding op af.

OVERGEWICHT • ROKEN • ALCOHOL • DRUGS • VERSLAVING • TE WEINIG BEWEGEN • WERKLOOSHEID
SOCIAAL ISOLEMENT • ARMOEDE

FORENSISCHE GENEESKUNDE:

'IK ZIE DINGEN DIE ANDEREN NIET ZIEN'

Na haar studie in Groningen wilde Trijntje dermatoloog worden. Toen het niet meteen lukte om in opleiding te komen, kwam zij via een uitzendbureau in aanraking met de sociale geneeskunde. De forensische kant van het vak stal haar hart: 'Dit werk is zo enorm leuk en dynamisch.'

Loopbaan 'Na mijn studie heb ik via een uitzendbureau een tijdje als bedrijfsarts gewerkt. Ik moest mensen uitvragen over hun beroep en er kwamen dingen aan de orde waar ik nog nooit van had gehoord. Ontzettend interessant en totaal anders dan in het ziekenhuis. Minder hiërarchisch, geen eilandjes, je staat midden in de maatschappij en komt mensen uit alle geledingen tegen. Daarna ging ik aan de slag bij een GGD. Ik deed medische keuringen, draaide forensische diensten en was achterwacht voor SOA en Reizigers.'

Enorm leuk. Dynamisch. Niet de ivoren toren van het ziekenhuis. Ik kwam erachter dat ik me daarin eigenlijk best wel ongelukkig had gevoeld. De forensische kant van het vak stal mijn hart en ik besloot de opleiding M&G te volgen. Ik ben afgestudeerd in 2006 en doe dit werk nog steeds met veel plezier.'

Versillende werelden 'Je werkt in verschillende werelden. In de artsenwereld, maar ook met justitie. Juristen hebben hun eigen codes, jargon en manier van denken. En bij de politie is het weer anders. Je moet je in al die omgevingen kunnen bewegen. Ik vind dat prachtig. Het is mooi dat je elkaar nodig hebt om tot een goed resultaat te komen. Balanceren, samen aan waarheidsvinding doen.'

Veelzijdigheid 'Ik kom met veel aspecten van de geneeskunde in aanraking. Met de acute geneeskunde, als iemand bijvoorbeeld een klaplong krijgt. Met chirurgie: bij gevechten check ik mensen op breuken. Daarnaast ben je een soort

detective. Als iemand is gestorven, loop ik samen met de politie het huis door. We zoeken naar sporen: Hoe laat is iemand ongeveer overleden? En waaraan? Het is een puzzel. Als iets wijst op een misdrijf gaat de overledene naar het Forensisch Instituut. Dan kan ik bij de sectie zijn. Ook heel interessant.'

Verrijking 'Ik ben genuanceerder gaan denken. Vooroordelen zijn verdwenen. Als je een verdachte spreekt, hoor je hoe hij of zij tot een bepaalde daad is gekomen. Niet dat je het dan goedkeurt, maar je krijgt inzicht in iemands achtergrond. In de context waarin iets gebeurt. Dé prostituee of dé verslaafde bestaan voor mij niet meer. Ik heb gezien hoe anders iedereen is. Dat zie ik als een verrijking van mezelf.'

Vrijheid 'Dit vak geeft me de mogelijkheid om overal in Nederland te werken. En te switchen als ik wil. Naar een ander profiel. Daarnaast is het goed mogelijk om part-time te werken. Ook belangrijk, want ik hecht veel waarde aan mijn gezin.' •

Intensieve samenwerking met politie.

Naam: Trijntje
Geboortjaar: 1973
Woonplaats: Noord-Holland
Thuis: Samenwonend, een dochtertje en een tweede kindje op komst
Functie: Arts M&G bij de GGD Hollands Noorden
Profiel: Forensische Geneeskunde

'Ik ben vaak onderweg en weet nooit van tevoren wat de dag zal brengen. Word ik 's ochtends opgepiept en moet ik naar het politiebureau om een arrestant te zien of voor gedetineerdzorg naar de gevangenis? Voor een lijkschouw kom ik bij de mensen thuis. Dat is elke keer weer totaal anders. Zedenonderzoek en letselbeschrijving doen we ook. En de nachtdiensten vind ik mooi. Terwijl iedereen slaapt, ben ik met politie, brandweer en huisarts onderweg. Het is heel divers. Je verveelt je niet snel. En ja, het heeft iets spannends. Soms zie je iets op het nieuws en dan weet je: daar was ik bij. Voor een lijkschouw of letselbeschrijving bijvoorbeeld.'

'IK PIK IN DE PRAKTIJK SIGNALLEN OP EN ZET DIE OM IN BELEID. ALS ARTS M&G HEB IK EEN HELICOPTER VIEW. WIJ ZORGEN DAT MENSEN DIE ANDERS BUITEN DE BOOT VALLEN DE ZORG KRIJGEN DIE ZE NODIG HEBBEN.'

SOCIAAL MEDISCHE INDICATIESTELLING EN ADVISERING:

'IK KAN ME IN DE VOLLE BREEDTE ONTPLOOIEN'

Eind 1997 kwam Ibrahim vanuit Koerdistan-Irak naar Nederland. In een paar jaar leerde hij de taal en studeerde hij opnieuw af in de geneeskunde aan de Erasmus Universiteit. In 2002 ging hij aan de slag bij de GGD. 'Ik vond het werk heel interessant en heb inmiddels de specialisatie M&G profiel Arts Indicatie & Advies afgerond'.

Keuze 'Ik wilde altijd al mensen helpen. Zowel vanuit de medische, als vanuit de sociale kant. De keuze voor de sociale geneeskunde was dan ook een logische. En ik heb er nog geen moment spijt van gehad.'

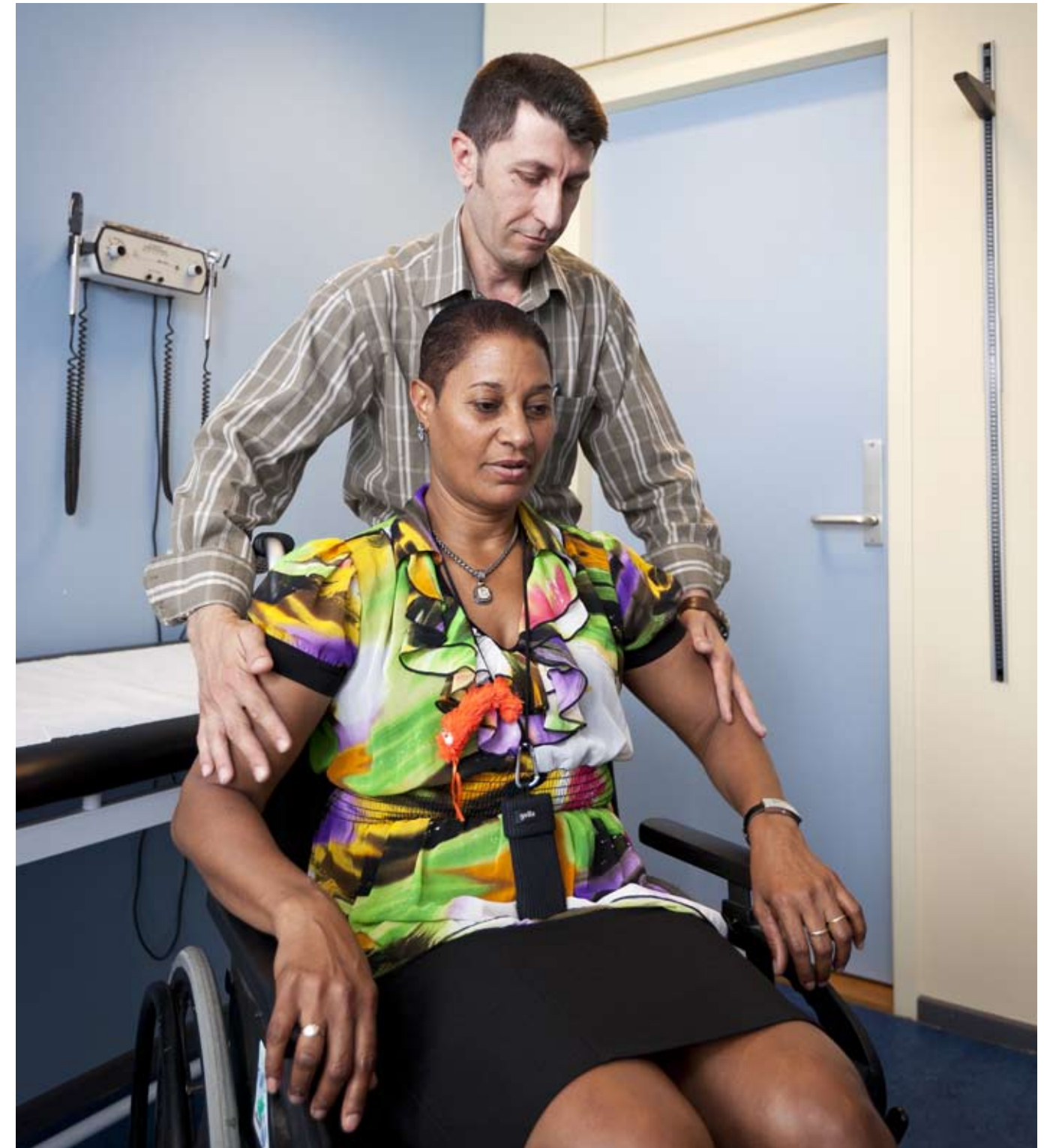
Variatie 'Ik draai elke dag spreekuur en doe huisbezoeken. Ik zie cliënten die bijvoorbeeld aanvragen doen voor een woningaanpassing, rolstoel, hulp in het huishouden of een beroep doen op de AWBZ. Ik moet beoordelen of ze daarvoor in aanmerking komen of niet. Op basis van anamnese, observatie en onderzoek en waar nodig overleg ik met de behandelend arts. Het boeiende is dat je niet alleen een grote variëteit aan ziektes ziet, maar ook de consequenties ervan en de gevolgen van de behandeling. Je verdiept je in het sociale aspect. Krijgt een totaal beeld van iemand en diens situatie. Dat maakt dit werk bijzonder interessant.'

Onafhankelijk advies 'Belangrijk is dat de arts M&G dit werk doet. Als de behandelend arts voor de eigen patiënt zou moeten beoordelen voor welke voorzieningen hij of zij in aanmerking zou komen, zou dat de arts-patiëntrelatie schaden. Bovendien zou er dan te vaak 'Ja' worden gezegd, waardoor er te veel gemeentelijk geld wordt uitgegeven. Dat is niet goed, want iedereen betaalt daaraan mee. Ik vind het dan ook heel nuttig werk. Ik kan een onafhankelijk oordeel geven. Rechtvaardig zijn en telkens met dezelfde bril kijken. Dat is zowel voor de patiënt, de maatschappij als voor de overheid van belang.'

Dankbaarheid 'Je kunt echt iets voor mensen betekenen. Zo was er een cliënt die een aanvraag had ingediend voor een woningaanpassing omdat zij in een rolstoel zit. Door diverse adviseurs was dit verzoek afgewezen. Ik heb toen contact

opgenomen met vier specialisten, waaronder een neuroloog en een internist. Het bleek geen psychisch probleem te zijn, zoals tot dan toe steeds was gedacht, maar een stofwisselingsstoornis waardoor de urgentie inderdaad daar was. Op basis van die bevinding kon ik een positief oordeel geven. De cliënte was heel blij. En dat gaf mij een kick omdat ik echt het gevoel kreeg dat ik iemand had kunnen helpen. Heel concreet.'

Helpen 'Elke dag ben ik er voor mensen met een beperking. Uit alle klassen, arm, rijk, hoog- of laag opgeleid. Ik zie mensen uit alle lagen van de maatschappij. Het contact met hen en het vertalen van hun behoeftes naar beleid maakt mijn werk uitermate interessant en bevredigend.'

Naam: Ibrahim
Geboortejaar: 1969
Woonplaats: Zuid-Holland
Thuis: Getrouwd, twee dochters
Functie: Arts M&G bij de GGD Rotterdam-Rijnmond afdeling Medisch Advisering en Indicatiestelling (MA&I).
Profiel: Sociaal medische indicatiestelling en advisering

'Ik zie dat er weinig animo is voor de sociale geneeskunde. Heel jammer. Volgens mij komt het door de onbekendheid van het vak. Als je zegt dat je chirurg bent, weet iedereen wat je doet. Ons vak is minder afgebakend en daardoor is het wat lastiger om uit te leggen wat het inhoudt. Maar juist die breedte maakt het vak zo interessant. Je bent niet met één deel van de geneeskunde bezig, maar met het hele spectrum. Je bent arts, maar verdiept je ook in de sociale aspecten. Heel boeiend. Je bent arts en advocaat tegelijk. Moet belangen afwegen op basis van je medische kennis. Onduidelijkheden oplossen als er geen heldere protocollen zijn. Dat geeft een extra dimensie. En het geeft jou de mogelijkheid om je zowel in de breedte als in de diepte volop te ontplooien.'

BELANGRIJK IS DAT WE MENSEN DIE ONTERECHT IETS AANVRAGEN OF SIMULEREN, TEGENHOUDEN: ONNODIGE VOORZIENINGEN SPELEN EEN BELANGRIJKE ROL ALS ANTIREVALIDEREND MIDDEN.'

Risico's zijn overal: mensen kunnen ziektes met zich meedragen die besmettelijk zijn. Zieke dieren kunnen via het voedsel bepaalde ziektes op ons overdragen. De arts M&G kent de risico's en zorgt voor goede voorlichting en beleid; zowel preventief als curatief.

BSE • Q-KOORTS • MEXICAANSE GRIEP • INFECTIEZIEKTEN • BIO-INDUSTRIE • TBC • HEPATITIS • SOA'S

INFECTIEZIEKTEBESTRIJDING:

‘IK KIJK NIET ALLEEN
NAAR HET INDIVIDU’

Paul koos voor de sociale geneeskunde vanuit zijn interesse voor het medisch inhoudelijke en vanwege de maatschappelijke relevantie van het vak. ‘Er spelen vele belangen. Je moet alles afwegen. Kijken naar de hele omgeving. Wij combineren vakinhoud met beleid en die inbreng is onmisbaar. Zeker inzake de preventie ten aanzien van infectieziektebestrijding’.

Maatschappelijk belang ‘Dit vak is medisch inhoudelijk uitdagend. Je ziet de patiënt met de ziekte eromheen. Die ziekte kun je overdragen op anderen en daardoor kent ons werk een groot maatschappelijk belang.’

Actueel ‘Mijn baan is zeer afwisselend en actueel. Bij de Q-koorts bijvoorbeeld heb je overleg met derden. Met iedereen die erbij betrokken is of er betrokken bij kan raken. Je moet scholen, verpleeghuizen en huisartsen informeren en adviseert burgemeester en wethouders. Soms is er een tv-interview. Ik doe dat niet altijd allemaal zelf, maar ben wel het aanspreekpunt.’

Ik leg de link tussen het medisch inhoudelijke en de maatschappelijke kant van de zaak en vertaal dat naar beleid. Daarin moet je zowel de belangen van het individu als van de hele groep meenemen. Zoals de veehouders: zij doen hun werk en bepaalde maatregelen hebben grote consequenties voor hun bedrijf. Natuurlijk staat het gezondheidsbelang voorop, maar vanuit medische kennis doe je een stapje achteruit en kijk je nog eens naar de hele situatie. Dan weeg je af en neem je de beslissing. Complex, maar uitermate boeiend.’

Dagelijkse praktijk ‘Elke dag is anders. De meldingen die binnenkomen, zijn zeer divers. Wij nemen dan contact op met de behandelend arts om te bepalen wat er moet gebeuren. Bijvoorbeeld een melding van hepatitis B. We achterhalen waar de patiënt het heeft opgelopen. Zijn er anderen bij betrokken? Wie kunnen er besmet raken? Is er gevaar voor de omgeving? Zo ja, hoe gaan we daarmee om? Of er is een groot aantal gevallen van kinkhoest geconstateerd in een klein dorp. Dan zorgen we ervoor dat scholen en huisartsen worden geïnformeerd.’

Sociale onrust ‘Rondom infectieziekten ontstaat vaak sociale onrust, zoals bij de Mexicaanse griep. Goede voorlichting is dan erg belangrijk. Daarnaast is er veel aandacht voor het maatschappelijk belang. Er was aanleiding te denken dat heel veel mensen tegelijkertijd ziek zouden worden. Dan zouden scholen gesloten moeten worden en intensive cares vol raken, waardoor niet iedereen de behandeling zou kunnen krijgen die nodig is. De situatie leek zeer ernstig, ook al was deze vorm van griep in de meeste gevallen voor het individu niet erg risicovol. Voor de maatschappij was er echter zeker wel sprake van een dreigende situatie. Gelukkig bleek het achteraf mee te vallen, maar natuurlijk hebben alle preventieve maatregelen daarin een grote rol gespeeld. Dat vind ik mooi: dat je een bijdrage levert aan het geheel.’

Volop mogelijkheden ‘Als Arts M&G Infectieziektebestrijding kun je op diverse plekken aan de slag. Bij de GGD, maar ook bij onder meer het RIVM, bij NGO’s, in de Raad van Bestuur van gezondheidsinstellingen of als topambtenaar bij een ministerie.’ •

Overleg met de behandelend arts.

Naam: Paul
Geboortjaar: 1978
Woonplaats: Gelderland
Thuis: Samenwonend
Functie: Arts M&G bij de GGD Rivierenland
Profiel: Infectieziektebestrijding

‘Het specialisme van Arts M&G is essentieel in de preventieve geneeskunde. Wij zijn de enigen die vakinhoud op deze manier combineren met beleid. Als die functie wegvalt, zal het goed misgaan met volksgezondheid. Dat klinkt misschien overdreven, maar onze visie is onmisbaar. Wij voorkomen dat ziektes worden overgedragen en zorgen dus dat iemand gezond blijft. Alles hangt daarin samen. Doordat je gezond bent, kun je naar je werk en iemand die werkt, blijft gezonder dan iemand die thuis zit. Zo telt alles op. Dat geldt niet alleen binnen mijn profiel. Neem jeugdgezondheidszorg. Zij volgen de ontwikkeling van kinderen en verwijzen bijvoorbeeld door naar een logopedist. Door logopedie leren kinderen beter praten, daardoor kunnen ze beter lezen en leren en bereiken ze een goede positie in de maatschappij en dat biedt weer meer kans op een betere gezondheid.’

‘WIJ ZIJN REGISSEURS VAN DE VOLKSGEZONDHEID. SAMEN MET DE PARTNERS IN HET VELD MAKEN WE BELEID WAARDOOR ZAKEN IN DE TOEKOMST BETER ZIJN GEREGELD VOOR VOLGENDE PATIËNTEN.’

JEUGDGEZONDHEIDSZORG:

'DE WERELD BUITEN HET ZIEKENHUIS BOEIT MIJ MEER'

Na een aantal jaar in het ziekenhuis te hebben gewerkt, ging Marrit aan de slag als JGZ-arts bij de Medische Opvang Asielzoekers (MOA). Daarna startte ze met de opleiding M&G: 'Het was een hele bewuste keuze om in de openbare gezondheidszorg te gaan werken. Ik vind wat er buiten het ziekenhuis gebeurt veel interessanter. Wat er op straat speelt, in het dagelijks leven.'

Extramuraal 'Ik ben van nature meer geïnteresseerd in dingen die vaak gebeuren en minder in het zeldzame. Daarnaast hebben kinderen en jongeren mijn bijzondere belangstelling. De keuze voor de jeugdgezondheidszorg was dan ook een logische. De jaren in het ziekenhuis waren heel waardevol, maar ik wil nooit meer terug. Ik ben ontzettend blij met mijn overstap van het intramurale naar deze extramurale setting.'

Asielzoekers 'De periode bij het MOA was heel boeiend. Het werk met vluchtelingen heeft diepe indruk op mij gemaakt. Vooral hoe kinderen eenmaal in Nederland hun leven weer weten op te pakken. En met eenvoudige adviezen kun je echt helpen. Vaak kwamen er kinderen die lang geen medische zorg hadden gehad; met cariës of chronische aandoeningen als astma of anemie. Dat is natuurlijk goed te behandelen. Je wijst hen de weg. Daarnaast is voorlichting heel belangrijk. Bijvoorbeeld meisjes informatie geven

over menstruatie, seksualiteit en hun lichaam. In veel culturen gebeurt dat niet en die meiden zijn er heel blij mee als ze weten hoe het zit. Ik heb er veel ervaring opgedaan over andere culturen, over andere manieren van opgroeien. En daar heb ik veel aan in mijn huidige werk. Ook heb ik geleerd hoe je dingen over elkaar krijgt, veel was nog niet geregeld. Dat improviseren, daar maak ik nog steeds gebruik van.'

Out of the box 'Als Arts M&G kijk je profieloverstijgend. We zien de zaken breed. Het gaat niet alleen om wat JGZ doet, maar ook om wat er elders gebeurt. We zijn in staat om over muurtjes heen te kijken, samen dingen op te pakken met andere partijen. We hebben overzicht over het hele sociaal-medische veld. We kunnen onderzoeken, beoordelen en oplossen.'

Belang van het kind 'Ik draai geen spreekuren meer. Werk volledig als arts op de beleidsafdeling. Ik ondersteun degenen

die de consulten doen bij vragen en problemen. Ook ben ik nauw betrokken bij het opstellen van interne werk-instructies, bij het implementeren van landelijke protocollen en geef ik scholingen. Voer overleg met derden, zoals scholen en gemeenten. Dus nee, ik verricht momenteel geen medische handelingen, maar ik merk, bijvoorbeeld als ik met de gemeente aan tafel zit, dat ik vanuit mijn achtergrond goed kan beoordelen om welke problemen het gaat. En hoe je dat moet vertalen naar beleid. Ik denk overstijgend: overzie het totaal. En kijk vanuit het belang van het kind. Zonder ons wordt dat helaas nogal eens vergeten.'

Actualiteit 'Dit is een heel dynamisch en actueel vak. Zaken als verslaving en overgewicht blijven altijd bestaan. Maar de manier waarop je ermee omgaat verandert, is tijdsgebonden. Het aantreden van een nieuw kabinet kan er bijvoorbeeld van invloed op zijn.' ●

Naam: Marrit
Geboortjaar: 1970
Woonplaats: Noord-Holland
Thuis: Samenwonend, 2 kinderen
Functie: Staf beleidsmedewerker JGZ bij de GGD Amsterdam
Profiel: Jeugdgezondheidszorg

'Mijn vak is zoveel interessanter dan wat ik binnen het ziekenhuis had kunnen doen. Het gaat om mensen in hun hele context. Je kijkt naar hun thuissituatie, naar hoe ze het doen op school, hun vrijetijdsbesteding et cetera. Momenteel zijn we bezig om met de gemeente optimale centra in te richten voor Jeugd & Gezin. Ook werken we aan een beter schoolgezondheidsbeleid en aan preventie tegen meisjesbesnijdenis. We pikken signalen op en zetten dat om in beleid. Zo bevestigde de vijfde landelijke groeistudie wat we al wisten: er is veel overgewicht onder kinderen en het neemt nog steeds toe. Dat vraagt om actie. Er zijn landelijke protocollen, maar lokaal moet er een goed aanbod zijn aan preventieprogramma's. Ja, ons werk is waardevol. Wij zijn nodig om maatschappelijke gezondheidsproblemen aan te pakken en te voorkomen.'

'HET MOOIE IS DAT HET NIET ALLEEN OVER GEZONDHEID GAAT, MAAR OOK OVER DE MAATSCHAPPIJ. DIE VERANDERT VOORTDUREND EN DAARDOOR BLIJFT MIJN WERK ALTIJD ACTUEEL.'

Oog voor de maatschappij: een arts M&G overziet de impact van risicofactoren in de omgeving waarin mensen wonen, werken en leven en vertaalt dat naar goede voorlichting, preventie en aanpak.

UITSTOOT • WONEN EN WERKEN NAAST DE SNELWEG • STRALING • RAMPEN • ASBEST • GELUIDSOVERLAST
STANK • VERVUILING • ONVEILIGE/GEEN SPEELTOESTELLEN VOOR KINDEREN • BESMET WATER
ONVEILIG ZWEMWATER • GEWELD

MEDISCHE MILIEUKUNDE:

'EEN GEZONDE LEEFOMGEVING GAAT IEDEREEN AAN'

Lieke studeerde af in zowel de geneeskunde als in de milieugezondheidskunde. De combinatie van deze studies vormde de ultieme basis voor haar toekomst in de medische milieukunde. Geen wonder dus dat ze die stap maakte: 'Mijn interesse lag altijd al in publieke gezondheid. Aan het bevorderen van een leefomgeving die gezond en veilig is - en die ook kansen biedt aan risicogroepen - kan ik als Arts M&G actief iets bijdragen'.

Onmisbaar 'Vanaf de jaren 80 worden mensen in de directe leefomgeving steeds meer geconfronteerd met milieu-incidenten. Vaak zorgen die voor veel onrust en gezondheidsvragen onder de bevolking, denk hierbij aan een bodemverontreiniging. Hoe ga je daar als arts en overheid mee om? Dit vraagt om artsen met specifieke kennis, niet alleen over het maken van risicobeoordelingen op het gebied van milieu en gezondheid, maar ook over crisis- en risicocommunicatie.'

Melding! 'Er komen dagelijks vragen binnen van het publiek. Deze kunnen bijvoorbeeld gaan over de verontreiniging van het binnenmilieu met kwik, een vermeende koolmonoxidevergiftiging, verontreiniging van zwembadwater, onrust over het wonen van kinderen in directe nabijheid van een hoogspanningslijn. Soms is blootstelling aan een milieufactor de aanleiding voor een vraag: kan ik van deze bodemverontreiniging ziek worden? Soms is het juist het omgekeerde en is een gezondheidsklacht de reden tot bezorgd-

heid: wijkbewoners vermoeden het meer voorkomen van kanker in hun wijk door de uitstoot van een aanwezige fabriek. Het leuke van dit vak is dat je nooit van tevoren weet wat een dag brengt, het hangt af van de inhoud van de meldingen.'

Onrust 'Als de onrust onder de bevolking groot is, speelt risicocommunicatie een belangrijke rol. Bijvoorbeeld bij een grote asbestbrand. Belangrijk is dat er een goed beeld wordt gegeven van de gezondheidsrisico's van het vrijgekomen asbest. Omdat 'asbest' in de samenleving een hoge negatieve perceptie heeft, is het ook belangrijk dat er goed over gecommuniceerd wordt en dat men oog heeft voor de angstgevoelens die er onder de mensen leven'.

Gezonde leefomgeving 'Mensen die in een ongezonde en onveilige leefomgeving wonen, zijn vaak ook mensen met een lagere economische status, een lagere levensverwachting en een slechtere levensstijl. Het betreft een opeenstapeling van

problemen. Wat is de invloed van het een op het ander? Door welke interventies kun je gezondheidswinst halen? Ook kun je als arts betrokken zijn bij planprocessen zoals de inrichting van een wijk. Zo kun je bijvoorbeeld aansturen dat vanuit het oogpunt van gezondheid van kinderen het niet verstandig is om een school direct langs een snelweg te bouwen. Laat je je stem niet horen, dan gebeurt het gewoon'.

Meerwaarde 'Onze rol als arts is in dit werkveld essentieel. Wij kunnen de invloed van milieufactoren op gezondheidsklachten plaatsen in het licht van andere oorzaken van gezondheidsproblemen. Zowel voor het individu als voor het collectief. Kunnen beoordelen wat de klinische relevantie ervan is. Zonder medische achtergrond is dat onmogelijk. Andere, meer curatief ingestelde artsen nemen klachten en symptomen als uitgangspunt. Wij nemen bij elke gezondheidskundige afweging ook de specifieke omgevingsfactoren mee. Dat is een absolute meerwaarde.' ●

Naam: Lieke
Geboortejaar: 1976
Woonplaats: Zuid-Holland
Thuis: Alleenwonend
Functie: Arts M&G, medisch milieukundige GGD Den Haag
Profiel: Medische Milieukunde

'Met het creëren van een gezonde en veilige leefomgeving behaal je als Arts M&G gezondheidswinst, zowel op individueel, als op collectief niveau. Het vak medische milieukunde is continu in beweging. Je werkt nauw samen met een groot aantal partijen en geen dag is hetzelfde. Dit maakt het werk afwisselend en uitdagend. Je kunt als arts trouwens ook aan de slag als gezondheidskundig adviseur gevaarlijke stoffen. Dan adviseer je tijdens een ongeval of ramp over de gezondheidsrisico's voor bevolking en hulpverleners en geef je aan welke maatregelen genomen moeten worden om hen te beschermen. Samen met andere hulpverleners leid je een dergelijke calamiteit in goede banen. Ook deze inzet als arts is boeiend en natuurlijk uitermate spannend.'

TUBERCULOSEBESTRIJDING:

‘WIJ BEWAKEN DE POPULATIE’

Nico werkte ruim vier jaar als General Medical Officer in een plattelandsziekenhuis in Zimbabwe. Daarna volgde hij de opleiding M&G: ‘Mijn ervaring in het buitenland komt nu goed van pas. Het echte tuberculoseprobleem ligt in Afrika. In Nederland hebben wij het gelukkig onder controle, maar de ziekte blijft fascinerend. Er zitten vele facetten aan en met deze specialisatie kan ik die allemaal overzien.’

Vrijheid ‘In Zimbabwe was ik een groot deel van de tijd leidinggevende van het ziekenhuis en werkzaam als uitvoerend arts. Ik deed onder andere bevallingen en operaties. Ik was dus een bepaalde vrijheid gewend en een flinke dosis verantwoordelijkheid. Daardoor vond ik het lastig om in Nederland mijn draai te vinden. De hiërarchie van het ziekenhuis paste mij niet meer. Bij de GGD vond ik de ruimte die ik nodig had en de tuberculosebestrijding sloot mooi aan bij de ervaring die ik had opgedaan in Afrika. Je behandelt patiënten individueel, maar het is ook een public health-baan. Die combinatie spreekt me aan.’

Curatief en preventief ‘Ik draai spreekuur: beoordeel klachten, longfoto’s, stel de diagnose, verwijs en voer controles uit.’ Heel praktisch dus. Als er sprake is van besmettelijke tbc volgen we een bepaalde systematiek. Mensen uit de omgeving worden uitgenodigd om zich te laten testen. En mensen die op reis gaan, testen we ook. Daarnaast houd ik me bezig met de epidemiologie. We verzamelen data voor onze regio. Daarmee kunnen we onze kwaliteit bewaken en eventueel ons beleid aanpassen. Verder neem ik deel aan de Commissie voor Praktische Tuberculosebestrijding, waarin landelijk beleid wordt gemaakt. Ik ben dus zowel curatief als preventief bezig.’

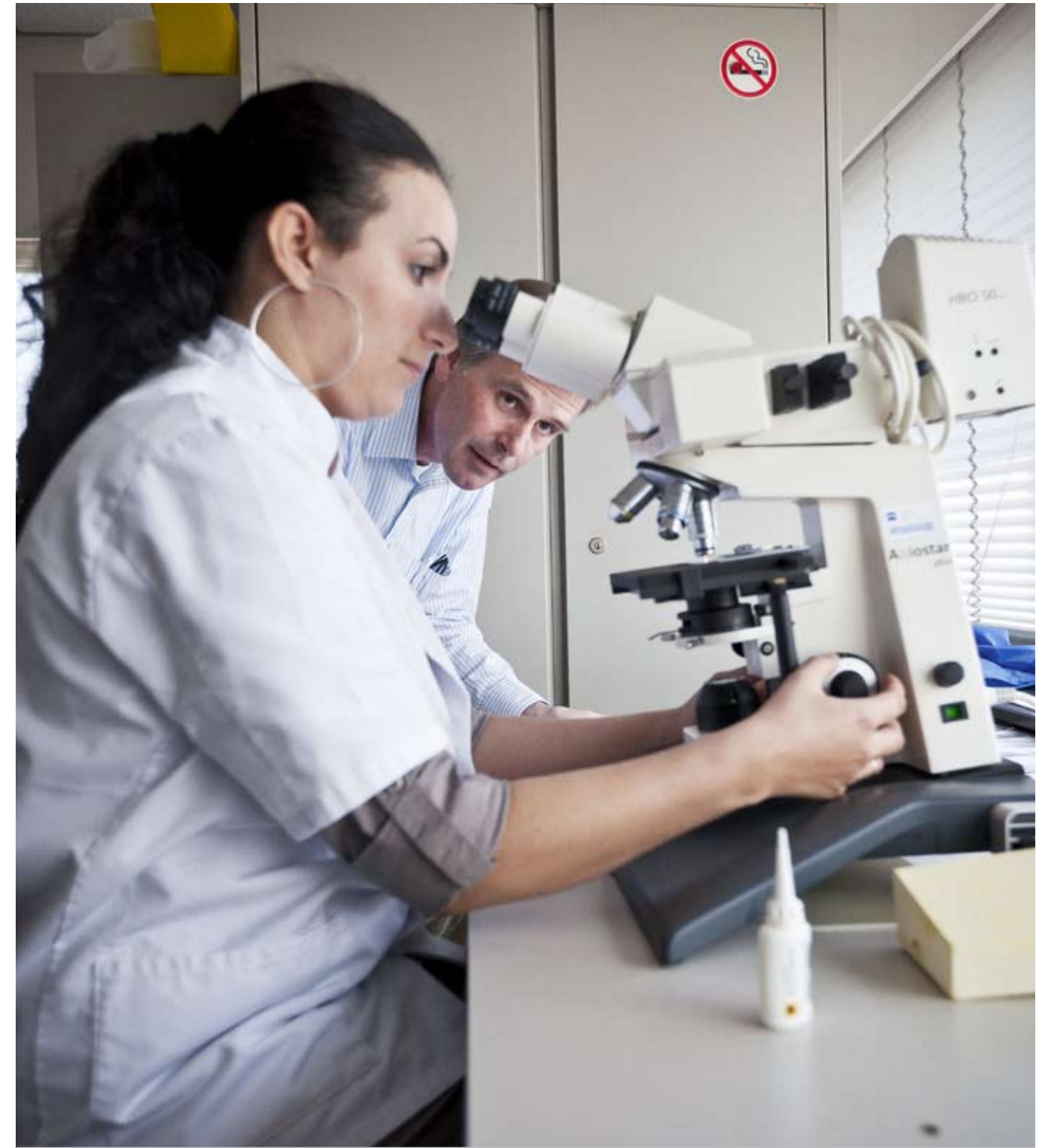
Verantwoordelijkheid ‘Tbc is als ziekte zeer fascinerend. Eén bacterie maakt mensen ziek, maar het presenteert zich in vele facetten. Daarbij vind ik het heel boeiend dat je nooit van tevoren weet wie je gaat zien. Saai wordt het nooit. Er is een gezonde basisspanning. Er zitten altijd risico’s aan, er kunnen complicaties optreden, mensen kunnen overlijden. Het is en blijft verantwoordelijk werk.’

Zinvol ‘Een aantal jaren geleden voerden we een screening onder dak- en thuislozen uit. Ik zag een meneer voor nader onderzoek. Niet lang daarna kreeg ik een ansichtkaart met het Kurhaus erop en de tekst: “Dokter, u bent fantastisch! Dank voor uw goede hulp. Als er geld genoeg is, gaat u vier weken naar dit hotel op mijn kosten”. Dat zijn mooie dingen, dan realiseer je je weer eens dat je zo veel voor iemand kan betekenen.’

Maatschappelijke bijdrage ‘Wij hebben de opdracht om de populatie te beschermen. We zijn er vooral voor de groepen die wat minder sociaal ingebed zijn. We schatten risico’s in en stemmen daar de activiteiten op af. Als Arts M&G ondersteun je het team met je medische kennis en samen bepaal je het beleid. Ook zijn we vraagbaak voor de regio, voor huisartsen en ziekenhuizen. Ik vind onze specialisatie heel belangrijk. Wij kijken anders dan artsen in ziekenhuizen. Leveren echt een bijdrage aan maatschappelijke vraagstukken. Met als doel de juiste oplossing te vinden.’ ●

Analyseren en beleid maken.

Naam: Nico
Geboortejaar: 1961
Woonplaats: Zuid-Holland
Thuis: Getrouwd, drie dochters
Functie: Arts M&G Tuberculosebestrijding bij de GGD in Den Haag en Delft
Profiel: Tuberculosebestrijding

‘In Nederland hebben we tbc onder controle, maar dit werk blijft essentieel. Dat blijkt ook uit een bekend voorbeeld. In New York werd de preventie afgebouwd. Toen is er een tbc-uitbraak ontstaan: multiresistente tuberculose in combinatie met hiv. Kosten: miljarden dollars en natuurlijk te veel slachtoffers. Onder onze allochtone bevolking komt nog steeds relatief vaak tbc voor en er is nog veel tuberculose buiten Nederland. Als je screening en bestrijding staakt, dreigt het in de grote steden op termijn uit de hand te lopen. Ziekenhuizen kunnen dat niet helemaal ondervangen. Illegalen en onverzekerden melden zich daar niet snel. De GGD is laagdrempelig. Wij proberen te voorkomen dat deze mensen lang rondwalen terwijl ze ziek zijn. Ziekenhuizen vangen hen pas op als het echt ernstig is, bij de GGD kan men in een vroeg stadium terecht. Dat is een wezenlijk verschil.’

‘**PRACHTIG:** JE WERKT OP HET SNIJVLAK VAN DE CURATIEVE- EN PREVENTIEVE ZORG VANUIT DE OPDRACHT DE VOLKSGEZONDHEID TE BEWAKEN.’

Meer weten?

Meer informatie over de opleiding en het beroep Arts Maatschappij & Gezondheid is te vinden op de websites van onderstaande organisaties en op www.artsinspe.nl/beroepsprofiel.

Meer weten over het beroep? Kijk dan op de site van de wetenschappelijke vereniging: KAMG. De GGD of zorgorganisatie kan je meer informatie geven over het werken als arts bij hun organisatie. Voor een kennismaking kun je ook een afspraak maken bij een lokale GGD of lokale zorgorganisatie. Met vragen over de opleiding kun je terecht bij de NSPOH en TNO.

Colofon

Deze brochure 'De Arts Maatschappij & Gezondheid; midden in de samenleving' is ontwikkeld in samenwerking met de adviescommissie van het project Positionering beroep Arts M&G. De brochure is mede tot stand gekomen dankzij de inhoudelijke bijdragen van artsen M&G.

Concept & Tekst

Ellen Meijer, Eloquente producties
www.epophetweb.nl

Concept & Grafische vormgeving

Fijndiezijn.com

Fotografie

Marcdriessen.nl

Druk

Drukkerij Mart Spruijt

CONTACTGEGEVENS:

GGD Nederland
 Adriaen van
 Ostadelaan 140
 3583 AM Utrecht
 T (030) 252 30 04
 E postbus@ggd.nl
 I www.ggd.nl

**Koepel van Artsen
 Maatschappij
 & Gezondheid**
 T (030) 686 87 72
 E kamg@cabtrijn.nl
 I www.kamg.nl

ActiZ
 Oudlaan 4
 3515 GA Utrecht
 T (030) 273 93 93
 E info@actiz.nl
 I www.actiz.nl

TNO
 Wassenaarseweg 56
 2333 AL Leiden
 T (071) 518 18 18
 E info-zorg@tno.nl
 I www.tno.nl

**Netherlands School of
 Public & Occupational Health**
 Tafelbergweg 51 (5e etage)
 1105 BD Amsterdam
 T (020) 409 70 00
 E www.nspoh.nl
 I info@nspoh.nl

